

De asemenea, prin acest almanah sunt prezentate biografiile unor personalități mai puțin cunoscute, care au jucat un rol în zbugiumata istorie a românilor sud-dunăreni. Astfel, Dan Lăzărescu scoate la lumină viața și opera medicului timișorean Gheorghe Constantin Roja (1786-1848) care a întreținut multiple legături cu reprezentanții Școlii Ardelene. Nicolae Șerban Tanășoca publică studiul *Un izvor inedit privitor la istoria aromânilor din regiunea Veriei*, pornind de la manuscrisele fruntașului verian Petre Badralexu (1835-1919).

Prin efortul de a publica acest almanah, Societatea de Cultură Macedo-Română înlesnește difuzarea literaturii aromânești și arată contribuția aromânilor la crearea patrimoniului cultural național.

Petronel Zahariuc

* * * *Xenopoliana*, Buletinul Fundației Academiei "A.D.Xenopol" din Iași, 1, 1993, 1-4 124 p.

Gândit încă din 1990, odată cu ideea unei fundații care să sprijine programele Institutului de Istorie "A.D.Xenopol", acest Buletin reprezintă un moment important în contextul istoriografic românesc actual.

Așa cum sugerează în "argumentul" de început al micro-volumului reputatul istoric Alexandru Zub, "... Xenopoliana nu implică nici ostentație recuperatoare, nici prezumție proto-cronistă, ci numai un fel de a lega mesajul unei opere de problemele istoriografiei actuale și de năzuințele unui institut ce poartă numele istoricului înscris pe frontispiciu." (p.3).

Tema aleasă pentru întâiul număr din "Xenopoliana" se intitulează "Discurs istoric și integrare" și reprezintă un îndemn către regândirea analizei istorice actuale, a istoriografiei în ultimă instanță, domeniu științific supus atâta vreme asediului ideologiei dogmatizante. Secolul XXI care își răsfrânge "zorii" către noi, va fi caracterizat de forța tutelară a interdisciplinarității.

Istoricul însuși este nevoit să înțeleagă că demersul său original este în concordanță cu întrebările pe care însăși societatea și le adresează sieși, imaginea "castei" aflată în dihotomie cu "masele" devenind treptat un atavism.

Cele 18 articole existente în cuprinsul Buletinului se constituie în tot atâtea propuneri incitante privind în esență abordarea mai profundă a problemelor istoriografiei, depășind limbajul-tip, unilateral-didacticist și utilizând în acest scop elemente aparținând "instrumentarului" unor discipline auxiliare istoriei (sociologia, psihologia, istoria mentalităților, psiho-istoria, antropologia, etc.).

Liviu Antonesei postulează utilizarea metodei analizei de conținut în cercetarea comunismului românesc, metoda în sine fiind deja reprezentativă pentru sociologie. ("*Închiderea*" și "*deschiderile*" istoriografiei, p. 5-10).

Valeriu Gherghel pune în discuție problema "duratei scurte" și a rescrierii "fragmentelor" temporale, întrebându-se retoric dacă "reconstruirea timpului sfârșit să nu fie decât o confecție a scriptorului, a celui care "face istoria", până la urmă". (*Această nebunie, istoria*, p.10-13). Același Valeriu Gherghel consideră că transpunerea în formă științifică a unui proiect privind o "istorie a milei" poate constitui un pas înainte în ceea ce privește înțelegerea mentalității raporturilor dintre Autoritate și supuși. (*O istorie a milei ? Prolegomene la un proiect imposibil* , p.85-89).

Alexandru Zub pune accentul pe rolul axiologic al discursului istoric precum și pe creionarea personalității științifice a lui A.D.Xenopol, cazul său fiind "fără îndoială unul dintre ce-

le mai interesante pentru o cultură ca a noastră, aflată mereu în situația de a recupera întârzieri, de a face eforturi sincronizatoare, de a-și transgresa "complexele". (p.114).

Andrei Pippidi analizează fixațiile istoriei românilor, confuzia dintre mit și adevărul istoric, observațiile sale demonstrând perspicacitate și non-conformism (*Miturile trecutului-răspântia prezentului*, p.22-31).

O prezență plăcută este reprezentată de articolele tânărului istoric Lucian Leuștean (*Context istoriografic central și sud-est european*, p.32-41 și *De la istorie și propagandă politică la istoria propagandei*, p.89-93) care dovedesc pe lângă voința de a accede la sursele istoriografice occidentale și o capacitate de analiză pe cât de surprinzătoare (ținând cont că autorul nu a împlinit încă 30 de ani) pe atât de promițătoare pentru viitor.

Alexandru Florin Platon dovedește și cu această ocazie că este un cercetător pe deplin format, familiarizat cu subtilitățile analizei detaliate, posesor al unui stil realmente incitant, demonstrând o apetență certă pentru filosofia istoriei și pentru studiul mentalităților. (*Despre desincronizarea discursului istoriografic*, p.42-45).

Cunoscut publicului larg ca talentat și perspicace publicist (articolele sale din cotidianul ieșean "Monitorul" fiind semnificative) istoricul Florea Ioncioaia probează sobrietate și simț al aprecierilor în articolul său, *De la spiritul partinic la istoria de parastas*, p.46-52, articol care tratează volumul *Politică și istorie. Cazul comuniștilor români* scris de Vlad Georgescu în anul 1977.

Celelalte articole ale prezentului Buletin, chiar dacă doar enumerate nu sunt cu nimic mai prejos sub aspectul problematicei propuse abordării și a interesului suscitât cititorului iubitor de istorie: Leonid Boicu - *Despre studiul istoriei relațiilor politice internaționale ale României* (p.53-59); Pompiliu Teodor - *Transilvania : spre un nou discurs istoriografic* (p.59-64); Ștefan S.Gorovei - *Un alt Ev Mediu românesc* (articol pe care-l considerăm o veritabilă schiță de revoluționare metodologică), p.64-70; Vasile Docea - *Istoria monarhiei între inerție și resurecție* (un nume care "vine" în istoriografia epocii moderne românești), p.70-78; Dumitru Șandru - *Istoria dictaturii comuniste în România. Strategia unei restituții imperative* (aceeași rigoare cu care apreciatul cercetător ne-a obișnuit), p.78-85; Lucian Nastasă - *Pentru o recuperare socio-istorică a experiențelor concentraționare românești (1947-1964)* - temă de mare interes pentru istoricul de profesie și nu numai; Mihai Dinu Gheorghiu - *Formarea cadrelor conducătoare în România* (o perspectivă inedită asupra raportului dintre elite și aspiranții la accesarea în rândul lor), p.101-113. În sfârșit, *Teoria și filosofia istoriei de ...A.D.Xenopol*, completează în chip fast sumarul unui Buletin mai mult decât promițător pentru stimularea cercetării istorice autentice aici, la Iași, unde valorile consacrate dar și cele de perspectivă se pare că nu lipsesc.

Cristian Sandache